

100214 1 Joh. 4: 10 Thema: Liefhebben! - Valentijnsdag

Lezing: 1 Joh. 4:7-21

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Vanavond op Valentijnsdag hebben we het over liefhebben. Iedereen weet het: oorspronkelijk was Valentijnsdag het moment waarop je je geliefde een kaart of bloemen liet bezorgd, veelal anoniem. Vooral in Engeland en de VS was dit een gebruik. Later nam de commercie het roer over en werd het van het feest van de geheime liefde, de dag van liefde in het algemeen. Allerlei cadeautjes worden gekocht en gegeven. Op deze wijze kreeg het ook in ons land een hoge vlucht.

Valentijnsdag is zo een dag waarop het gaat over iets dat we allemaal nodig hebben: liefde en aandacht. En tegelijkertijd is het de dag waarop ons onvermogen blijkt om zomaar lief te hebben. Het is een beetje een knullige, gebrekkige manier van liefhebben. Het anonieme in de liefde heeft of iets goedkoops: een anoniem kaartje is misschien wel spannend voor de ontvanger, maar kost de zender niets. Hij hoeft zich verder niet prijs te geven. Of, in een ander geval: hij/zij kan zich zelf niet blootgeven omdat de relatie gewoon niet kan. De recente trend waarbij de commercie de overhand heeft, biedt ook een niet heel fraaie perspectief op de menselijke vermogens om lief te hebben. Blijkbaar is een reclamecampagne nodig om mensen te bewegen tot het doen van aankopen voor een ander. Dat is niet zo hoopgevend. Het doet ook denken aan de campagne van Sire met de gebruiksaanwijzing voor aardige mensen.

Het is merkwaardig. Nog nooit waren we tot zoveel in staat, nog nooit hadden we zo veel kennis als nu over hoe communicatieprocessen verlopen. Wat er gebeurt in de hoofden van mensen. Nog nooit hadden we zoveel communicatieapparatuur als nu en toch zijn veel mensen niet in staat om lief te hebben, of liefde te ontvangen en een plaats te geven. Er zijn campagnes nodig om iets van liefde en meeleven te laten ontstaan, of om uit te leggen hoe je om moet gaan met iemand die zich aardig gedraagt.

Het is een merkwaardige paradox. Nog nooit was de beschaving zo hoog en toch blijven we het moeilijk vinden om elkaar te geven wat we nodig hebben en wat een beschaving pas echt beschaafd maakt: liefde.

De paradox wordt zelf pijnlijk wanneer we ons realiseren dat bijvoorbeeld 22% van de bewoners van verzorgingstehuizen in de nabije omgeving te maken heeft met zelfdodingsplannen van anderen of henzelf. En deze plannen worden voor een groot gedeelte ingegeven door eenzaamheid. Door een gebrek aan liefde en meeleven in de laatste fase van het leven. En dat is dan nog maar een voorbeeld van gebrek aan liefde. Liefhebben. Het is dus voor de hand liggend, onmisbaar en toch zijn we ondanks alles wat we weten of menen te weten niet in staat om het te doen. Zo blijkt er een tragiek te bestaan van onvermogen om datgene te doen waar we voor bestemd zijn: liefhebben en te ontvangen wat we nodig hebben om werkelijk te leven: liefde.

De brief van vanavond reikt ons geweldige gedachten aan om dichterbij waarachtig liefhebben en liefde te komen. Johannes schrijft over de bron en norm van liefhebben, wanneer hij zegt:

Als je nu wilt weten wat liefhebben inhoudt, kijk dan naar God. God is liefde. Zijn liefde blijkt daaruit dat Hij, voordat we Hem liefhebben, ons heeft liefgehad en Zijn Zoon zendt om verzoening te doen voor ons.

Hartverwarmend en confronterend tegelijkertijd.

Het verwarmende aan deze gedachte is het feit dat God zelf de bron is van liefde, en dat Hij zoveel van ons houdt dat Hij het allerliefste dat Hij heeft zendt. Hij komt in feite zelf in Zijn Zoon.

Deze liefde herstelt de gebroken relatie en ruimt op wat wij niet wilden of konden opruimen. Zonder enige vorm van aanvankelijke tegenprestatie, overweldigt zij ons met een milde vrijgevigheid, waarbij God alle voorwaarden om niet vervuld en draagt om te herstellen wat er aan contact verloren is gegaan. Om dit te doen, daalt de Zoon af in de onwetendheid en weerstand en brengt Hij verzoening. Die liefde is voor ons. Is op ons gericht. Is de meest ultieme invulling van onze behoeften. Bij God vinden we wat we nodig hebben. Deze vorm van liefde is dus alles behalve anoniem. Het is liefde die contact zoekt op de plek waar de ander is. Deze liefde is persoonlijk en zoekt ontmoeting. Die liefde richt zich op ons. daar mogen we ons aan verwarmen vanavond. Zeker wanneer we ons eenzaam voelen in een tamelijke kille wereld.

Tegelijkertijd en bovenal is Johannes' omschrijving van liefde, met God als voorbeeld nogal confronterend en gericht op gedragsverandering bij ons. Dat is zijn eigenlijke bedoeling van deze woorden: *11 Geliefde broeders en zusters, als God ons zo heeft liefgehad, moeten ook wij elkaar liefhebben.*

Die confrontatie hebben we nodig, ook als we christelijk heten, overigens. Dit blijkt juist uit de lezing van vanavond. Want de paradox waar we het over hadden, komt terug in het gedeelte dat we vanavond hebben gelezen, een brief geschreven aan gemeenteleden. Er wordt hierin namelijk gereageerd op mensen die claimden een enorme kennis, of verlichting te bezitten. Ze claimden ook de bron van de goddelijke liefde te kennen en daardoor gevoed te worden. De twee hoofdonderwerpen in de brief zijn dan ook: God is licht en God is liefde. De mensen die verlicht waren meenden Gods licht te hebben, door God te zijn verlicht. Toch was hun gedrag vooral duisternis. De mensen om wie het ging zeiden: wij hebben God lief. Maar de naaste hadden zij zelf niet lief. Ze waren juist zeer elitair: alleen zij waren de uitverkorenen die het ware inzicht hadden en de andere mensen doen er eigenlijk niet toe. Die zijn niet verlicht, leven niet op het niveau waarop ze zouden moeten leven en doen er niet toe. De kennis en de godservaringen, of vermeende godservaringen, het maakte niet liefdevol, maar hard. Blijkbaar is het niet meteen goed als we kennis hebben over God. Het blijkt niet te kloppen met wat er van ons uit gaat.

Dit blijft een enorm risico. Kijk maar naar de recente kerkgeschiedenis. Kijk maar naar onszelf.

Laten we vanavond de confrontatie met de liefde van God aangaan. Laat je meenemen door deze liefde.

Wanneer wij enige kennis verzamelen, hebben we de neiging om ons snobistisch te gaan gedragen. God heeft de hoogste kennis en meeste wijsheid van alle schepselen. Hij staat

open voor iedereen. Sterker, Hij biedt zijn kennis en inzicht met mensen. Hij wil hun verstand verlichten. Daartoe zendt Hij Jezus.

Wanneer wij iets verkeerd weten over een ander, hebben we de neiging om ons te verheffen boven die ander. *God* daalt af omdat Hij ons kent in onze gebrekkigheid.

Wanneer ons iets is aangedaan, eisen we ons recht op.
God ontledigt zichzelf om het contact tussen Hem ons te herstellen.

Wij schrijven af, wanneer mensen meer kosten dan ze op brengen.
God zoekt op wat verloren is.

Wij sluiten ons af voor mensen die boos zijn.
God zoekt mensen op die Hem de rug toekeren. *God* is niet te goed om zichzelf leeg te maken, om de eerste stap te zetten. *God* neemt alle risico's op zich en stelt zich kwetsbaar op door Zijn liefde aan ons aan te bieden.

Het meest confronterend en uitdagende aan dit voorbeeld van *God* is, dat het daarin totaal ontbreekt aan welke vorm van eigenbelang of zelfzucht dan ook. Hij hoeft het allemaal niet te doen. Hij doet het voor en om ons. Dit is helemaal omgekeerd aan de maatstaf die wij gebruiken om beslissingen te nemen. Eigenbelang is de uiteindelijke maatstaf aan de hand waarvan wij veel beslissingen nemen. Zelfs datgene wat wij liefde noemen is daar niet altijd vrij van. Wij houden vaak van iemand omdat die ander ons iets geeft waardoor we ons prettig voelen. Dus, omdat ik me ergens prettig bij voel, houd ik ervan. Maar liefhebben zoals *God* doet, is liefhebben om en voor de ander. Dat is liefde die geeft. Liefde is niet slechts een gevoel wat je voor iemand kunt hebben. Het is veeleer een werkwoord waarbij je jezelf inzet en zo nodig prijsgeeft voor de ander.

Het kennen van *God* brengt ons bij die liefde. Die liefde van *God* ervaar je wanneer je gelooft in Hem. Dit cadeau doorgeven is het mooiste wat je vandaag en alle andere dagen kunt doen. Amen